

De Heilige Stoel

SPES NON CONFUNDIT

Bul van de afkondiging
van het Gewone Jubeljaar
van het jaar 2025

FRANCISCUS

BISSCHOP VAN ROME DIENAAR VAN DE DIENAREN GODS MOGE DE HOOP HET HART VERVULLEN VAN ALLEN DIE DEZE BRIEF ZULLEN LEZEN

1. “*Spes non confundit*”, “de hoop wordt niet teleurgesteld” (Rom. 5, 5). In het teken van de hoop bemoedigt de apostel Paulus de christengemeenschap van Rome. De hoop is ook de kernboodschap van het komende Jubeljaar, dat de paus overeenkomstig de oude traditie iedere vijftiende jaar afkondigt. Ik denk aan alle *pelgrims van hoop* die naar Rome zullen komen om het Heilig Jaar te beleven, en aan allen die het in de particuliere Kerken zullen vieren, omdat zij de stad van de apostelen Petrus en Paulus niet kunnen bezoeken. Moge het voor allen een levend en persoonlijk ogenblik van ontmoeting met de Heer Jezus, “de deur” van het heil (vgl. Joh. 10, 7.9) kunnen zijn; met Hem die de Kerk altijd, overal en aan allen moet verkondigen als “onze hoop” (1 Tim. 1, 1).

Allen hopen. In het hart van ieder mens leeft de hoop als verlangen naar en de verwachting van het goede, ook al weet hij niet wat morgen zal brengen. De onvoorspelbaarheid van de toekomst doet echter soms tegenstrijdige gevoelens naar boven komen: van vertrouwen tot vrees, van kalmte tot moedeloosheid, van zekerheid tot twijfel. Wij komen vaak moedeloze personen tegen, die sceptisch en pessimistisch naar de toekomst kijken, alsof niets hun geluk zou kunnen bieden. Moge het Jubeljaar voor allen een gelegenheid zijn om de hoop nieuw leven in te blazen. Gods Woord helpt ons de redenen daarvoor te vinden. Laten wij ons laten leiden door hetgeen de apostel Paulus juist aan de christenen van Rome schrijft.

Een Woord van hoop

2. “Gerechtigd door het geloof, leven wij in vrede met God door Jezus Christus onze Heer. Hij is het, die ons door het geloof de toegang heeft ontsloten tot die genade waarin wij staan; door Hem ook mogen wij ons beroemen op onze hoop op de heerlijkheid Gods. [...] En de hoop wordt niet teleurgesteld, want Gods liefde is in ons hart uitgestort door de heilige Geest die ons werd geschonken” (Rom. 5, 1-2.5).

Er worden hier veel aanknopingspunten voor reflectie voorgesteld door de heilige Paulus. Wij weten dat de Brief aan de Romeinen een beslissende overgang markeert in zijn werk voor de evangelisatie. Tot op dat ogenblik heeft hij deze ontwikkeld in het oostelijk gebied van het Romeinse Rijk en nu wacht Rome op hem met alles wat zij in de ogen van de wereld vertegenwoordigt: een grote uitdaging die onder ogen moet worden gezien in de naam van de verkondiging van het evangelie, die geen barrières of grenzen mag kennen. De Kerk van Rome is niet door Paulus gesticht en hij voelt het intense verlangen om haar spoedig te bereiken om aan allen het evangelie van de gestorven en verrezen Jezus Christus te brengen als verkondiging van de hoop die de beloften vervult, in de heerlijkheid binnenleidt en, gebaseerd op de liefde, niet teleurstelt.

3. De hoop komt immers voort uit de liefde en baseert zich op de liefde, die ontspringt uit het Hart van Jezus, dat op het kruis is doorboord. Immers, “toen wij vijanden waren, zijn wij met God verzoend door de dood van zijn Zoon; des te zekerder zullen wij, eenmaal verzoend, gered worden door zijn leven” (Rom. 5, 10). En zijn leven manifesteert zich in ons geloofsleven, dat begint met het doopsel, zich ontwikkelt in het zich voegen naar Gods genade en daarom door de hoop bezielde, altijd wordt vernieuwd en door de werking van de Heilige Geest onwankelbaar gemaakt.

Het is immers de Heilige Geest met zijn eeuwige aanwezigheid op de weg van de Kerk die in de harten van de gelovigen het licht van de hoop uitstraalt. Hij houdt het brandend als een fakkel die nooit dooft om steun en kracht aan ons leven te geven. De christelijke hoop misleidt niet en stelt inderdaad niet teleur, omdat zij gebaseerd is op de zekerheid dat niets en niemand ons ooit van de goddelijke liefde zal kunnen scheiden: “Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking wellicht of nood, vervolging, honger, naaktheid, levensgevaar of het zwaard? [...] Maar over dit alles zegenvieren wij glansrijk, dankzij Hem die ons heeft liefgehad. Ik ben ervan overtuigd, dat noch de dood noch het leven, noch engelen noch boze geesten, noch wat is noch wat zijn zal, en geen macht in den hoge of in de diepte, noch enig wezen in het heelal ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, die is in Christus Jezus onze Heer” (Rom. 8, 35, 37-39). Daarom bezwijkt in moeilijkheden deze hoop niet: zij baseert zich op het geloof en wordt gevoed door de liefde en maakt het zo mogelijk verder te gaan in het leven. De heilige Augustinus schrijft wat dit betreft: “In iedere soort van leven leeft men niet zonder deze drie neigingen van de ziel “geloven, hopen, liefhebben”.¹

4. De heilige Paulus is zeer realistisch. Hij weet dat het leven bestaat uit vreugde en verdriet, dat de liefde op de proef wordt gesteld, wanneer de moeilijkheden toenemen en de hoop tegenover het lijden lijkt in te storten. En toch schrijft hij: “Wij zijn zelfs trots op onze beproevingen, in het besef dat verdrukking leidt tot volharding, volharding tot beproefde deugd en deze weer tot hoop” (Rom. 5, 3-4). Voor de apostel zijn nood en lijden de typische omstandigheden van al degenen die het evangelie verkondigen in een context van onbegrip en vervolging (vgl. 2 Kor. 6, 3-10). Maar in dergelijke omstandigheden ontwaart men door het duister heen een licht: men ontdekt hoe de evangelisatie de kracht ondersteunt die voortkomt uit het kruis en de verrijzenis van Christus. En dat leidt ertoe een deugd te ontwikkelen die

¹ Augustinus, *Preken*, 198 augm., 2.

nauw verwant is met de hoop: het *geduld*. Wij zijn intussen gewend alles te willen en wel onmiddellijk in een wereld waar haast een constante is geworden. Men heeft niet meer de tijd om elkaar te ontmoeten en het wordt vaak ook in families moeilijk samen te zijn en rustig te praten. Het geduld is verdreven door de haast en dit brengt mensen grote schade toe. In de plaats hiervan komen immers onverdraagzaamheid, nervositeit, soms geweld om niet, die ontevredenheid en geslotenheid veroorzaken.

In het tijdperk van internet, waarin ruimte en tijd worden verdrongen door het “hier” en het “nu”, is bovendien het geduld niet thuis. Als wij nog in staat zouden zijn met verwondering naar de schepping te kijken, zouden wij kunnen begrijpen hoe het geduld doorslaggevend is. Wachten op de afwisseling van de seizoenen met hun vruchten; het leven van de dieren en de cyclus van hun ontwikkeling waarnemen; met de heldere blik van Sint Franciscus die in zijn *Cantico delle creature* (Hooglied van de schepselen), precies 800 jaar geleden geschreven, de schepping waarnam als een grote familie en de zon “broeder” en de maan “zuster” noemde.² Het geduld opnieuw ontdekken doet zichzelf en de ander zeer goed. De heilige Paulus neemt vaak zijn toevlucht tot het geduld om het belang te onderstrepen van de volharding en het vertrouwen in wat door God is beloofd, maar hij getuigt er vooral van dat God geduld heeft met ons. Hij is “de God, die de volharding en de vertroosting schenkt” (Rom. 15, 5). Het geduld, ook een vrucht van de Heilige Geest, houdt de hoop levend en versterkt haar als deugd en levensstijl. Laten wij daarom leren vaak te vragen om de genade van het geduld, dat de dochter is van de hoop en haar tegelijkertijd ondersteunt.

Een weg van hoop

5. Uit deze vervlechting van hoop en geduld wordt duidelijk hoe het christelijk leven *een weg* is, die ook behoefte heeft aan *sterke momenten* om de hoop te voeden en te versterken, de hoop die een onvervangbare gezelschap is en een glimp van het doel doet opvangen: de ontmoeting met de Heer Jezus. Ik denk graag dat een traject van genade, bezield door een populaire spiritualiteit, aan de afkondiging in 1300 van het eerste Jubeljaar is voorafgegaan. Wij mogen immers de verschillende vormen waardoor de genade van de vergeving overvloedig is uitgestort over het heilige gelovige Volk van God niet vergeten. Laten wij ons bijvoorbeeld de grote “vergiffenis” herinneren die de heilige Celestinus V wilde schenken aan allen die zich begaven naar de basiliek van Santa Maria di Collemaggio in Aquila op 28 en 29 augustus 1294, zes jaar voordat paus Bonifatius VIII het Heilig Jaar instelde. De Kerk ervoer dus al de genade van de barmhartigheid van een Jubeljaar. En paus Honorius III had nog eerder, in 1216, de smeekbede van de heilige Franciscus ingewilligd die een aflat vroeg voor allen die Porziuncula zouden bezoeken in de eerste twee dagen van augustus. Hetzelfde kan men zeggen voor de pelgrimstocht naar Santiago de Compostella: paus Callixtus stond het immers in 1122 toe om het Jubeljaar in dat heiligdom te vieren, telkens als het feest van de apostel Jacobus op een zondag viel. Het is goed dat deze “wijdverspreide” wijze van vieringen van een Jubeljaar blijft, zodat de kracht van Gods vergeving de weg van de gemeenschappen en de mensen ondersteunt en begeleidt.

² *Fontes Franciscani*, nr. 263, 6.10.

De pelgrimstocht brengt niet toevallig een fundamenteel element van ieder Jubeljaar tot uitdrukking. Zich op weg begeven is karakteristiek voor wie op zoek gaat naar de zin van het leven. De pelgrimstocht te voet stimuleert de herontdekking van de waarde van de stilte, de inspanning, de wezenlijkheid zeer. Ook het volgende jaar zullen de *pelgrims van hoop* niet nalaten langs oude en nieuwe wegen te trekken om de ervaring van het Jubeljaar intens te beleven. Bovendien zullen er in Rome zelf routes van geloof aanwezig zijn in aanvulling op de traditionele van de catacomben en de zeven kerken. Van het ene land naar het andere trekken, als waren de grenzen overwonnen, van de ene stad naar de andere gaan onder het zien van de schepping en kunstwerken zal het mogelijk maken verschillende ervaringen en culturen te koesteren om in zichzelf de schoonheid te dragen die, geharmoniseerd door het gebed, ertoe leidt God te danken voor de door Hem verrichte wonderen. De kerken van het Jubeljaar zullen langs de routes en in de stad Rome oases van spiritualiteit kunnen zijn, waar men de weg van het geloof kan versterken en zich kan laven aan de bronnen van de hoop vooral door te naderen tot het sacrament van de verzoening, dat een onvervangbaar vertrekpunt is van een werkelijke weg van bekering. Laat men in de particuliere Kerken op een bijzondere wijze zorgen voor de voorbereiding van priesters en gelovigen op de biecht en voor de toegankelijkheid van het sacrament in de persoonlijke vorm.

Een bijzondere uitnodiging voor deze pelgrimstocht wil ik richten tot de gelovigen van de Oosterse Kerken die reeds in volledige gemeenschap met de opvolger van Petrus zijn. Zij die zo vaak zelfs tot aan de dood zoveel hebben geleden om hun trouw aan Christus en de Kerk, moeten zich vooral welkom voelen in de stad Rome, dat ook voor hen Moeder is en dat zoveel herinneringen aan hun aanwezigheid bewaart. De Katholieke Kerk, die verrijkt wordt door hun zeer oude liturgieën, de theologie en de spiritualiteit van de Vaders, monniken en theologen, wil symbolisch de opname van hen en hun Orthodoxe broeders en zusters tot uitdrukking brengen in een tijd dat zij al de pelgrimstocht van de kruisweg beleven waarmee zij vaak gedwongen worden hun land van oorsprong te verlaten, hun heilig land, waaruit geweld en instabiliteit hen verjagen naar veiligere landen. Voor hen maakt de hoop door de Kerk, die hen niet in de steek zal laten, maar hen overal zal volgen, waar zij ook zullen gaan, bemind te worden, het teken van het Jubeljaar nog sterker.

6. Het Heilig Jaar 2025 is in continuïteit met de voorafgaande gebeurtenissen van genade. Bij het laatste Gewone Jubeljaar is men de drempel overgegaan van tweeduizend jaar na de geboorte van Jezus Christus. Vervolgens heb ik een Buitengewoon Jubeljaar afgekondigd met het doel het “Gelaat van de barmhartigheid” van God te laten zien en het mogelijk te maken dit te ontmoeten,³ de centrale verkondiging van het evangelie voor ieder in iedere tijd. Nu is de tijd gekomen van een nieuw Jubeljaar, waarbij wij weer de Heilige Deur wijd openzetten om de levende ervaring te bieden van de liefde van God, die in het hart de zekere hoop op het heil in Christus wekt. Tegelijkertijd zal dit Heilig Jaar de weg richten op een andere voor alle christenen fundamentele herdenking: in 2033 zal immers de tweeduizend jaar gevierd worden van de verlossing die door het lijden, de dood en de verrijzenis van de Heer Jezus tot stand is gebracht. Zo staan wij voor een traject dat door grote etappes gemarkeerd wordt, waarbij de genade van God voorafgaat en

³ Vgl. Franciscus, *Misericordiae Vultus*, bul met de afkondiging van het Buitengewoon Jubeljaar van de barmhartigheid, 11 april 2015, nrs. 1-3.

het volk begeleidt dat vol ijver in het geloof op weg is, werkzaam in de liefde en volhardend in de hoop (vgl. 1 Tes. 1, 3).

Ondersteund door een zo lange traditie en in de zekerheid dat dit Jubeljaar voor heel de Kerk een intense ervaring van genade en hoop zal kunnen zijn, bepaal ik dat de Heilige Deur van de Sint-Pietersbasiliek in het Vaticaan op 24 december van het huidige jaar 2024 geopend wordt en dat dit het begin zal zijn van het Gewone Jubeljaar. De daaropvolgende zondag, 29 december 2024, zal ik de Heilige Deur van mijn kathedraal Sint-Jan van Lateranen openen, die dit jaar 1700 jaar kerkwijding zal vieren. Vervolgens zal op 1 januari 2025, het Hoogfeest van Maria, Heilige Moeder van God, de Heilige Deur van de Santa Maria Maggiore worden geopend. Tenslotte zal op zondag 5 januari de Heilige Deur van de pauselijke basiliek van de H. Paulus buiten de Muren geopend worden. Deze laatste drie Deuren zullen op zondag 28 december van hetzelfde jaar worden gesloten.

Bovendien bepaal ik dat op zondag 29 december 2024 de diocesane bisschoppen in al de kathedralen en co-kathedralen de eucharistie vieren als plechtige opening van het Jubeljaar volgens het rituale dat voor de gelegenheid van tevoren zal worden voorbereid. Voor de viering in de kerk van de co-kathedraal zal de bisschop vervangen kunnen worden door een daarvoor aangewezen gedelegeerde. De bedevaart van een voor de *collectio* gekozen kerk naar de kathedraal dient een teken te zijn van de weg van hoop die, verlicht door het Woord van God, de gelovigen verenigt. Daarin dienen enkele passages uit onderhavig document gelezen te worden en het volk de aflat voor het Jubeljaar verkondigd te worden die verkregen kan worden volgens de voorschriften die vervat zijn in hetzelfde rituale voor de viering van het Jubeljaar in de particuliere Kerken. Gedurende het Heilig Jaar, dat in de particuliere Kerken zal eindigen op zondag 28 december 2025, dient men ervoor te zorgen dat het Volk van God met volledige deelname hetzij de verkondiging van hoop van de genade van God, hetzij de tekenen die van de doeltreffendheid ervan getuigen, kan ontvangen.

Het Gewone Jubeljaar zal eindigen met het sluiten van de Heilige Deur van de pauselijke Sint-Pietersbasiliek in het Vaticaan op 6 januari 2026, het feest van de Openbaring des Heren. Moge het licht van de christelijke hoop iedere persoon kunnen bereiken als boodschap van de liefde van God die tot allen gericht is! En moge de Kerk een trouwe getuige kunnen zijn van deze verkondiging in ieder deel van de wereld!

Tekenen van hoop

7. Laten wij niet alleen hoop putten uit de genade van God, maar ook geroepen zijn deze opnieuw te ontdekken in de *tekenen van de tijd* die de Heer ons aanreikt. Zoals het Tweede Vaticaans Concilie zegt, “heeft de Kerk te allen tijde de opdracht de tekenen des tijds te doorzoeken en in het licht van het evangelie te interpreteren. Op deze wijze kan zij dan, op een aan elke generatie aangepaste wijze, een antwoord geven op de voortdurende vragen van de mensen over de zin van het huidige en toekomstige leven en over de onderlinge verhouding daartussen”.⁴ Het is derhalve noodzakelijk aandacht te schenken aan het zoveelste goede dat in de wereld aanwezig

⁴ Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, pastorale constitutie *Gaudium et spes* over de Kerk in de wereld van deze tijd, 7 december 1965, nr. 4.

is, om niet te vervallen in de verleiding te denken dat wij overweldigd zijn door het kwaad en het geweld. Maar de tekenen van de tijd, die het verlangen van het menselijk hart bevatten, dat behoefte heeft aan de heilzame tegenwoordigheid van God, vragen erom veranderd te worden in tekenen van hoop.

8. Het eerste teken van hoop dient vertaald te worden in *vrede* voor de wereld, die opnieuw ondergedompeld is in de tragedie van de *oorlog*. De drama's van het verleden vergetend, wordt de mensheid onderworpen aan een nieuwe en moeilijke beproeving, die zeer veel volken onderdrukt ziet door de beestachtigheid van het geweld. Wat hebben deze volken nog niet ondergaan? Hoe is het mogelijk dat hun wanhopige kreet om hulp de verantwoordelijken van de naties, zich bewust van de gevolgen die er op mondiaal niveau uit kunnen voortvloeien, hen er niet toe brengt een einde te maken aan de te vele regionale conflicten? Is het te veel om te dromen dat de wapens zwijgen en ophouden verwoesting en dood te brengen? Moge het Jubeljaar eraan herinneren dat zij die "vrede brengen, kinderen van God genoemd worden" (Mat. 5, 9). Het vereiste van de vrede be vraagt allen en verplicht er toe concrete projecten na te streven. Moge het niet ontbreken aan inzet van de diplomatie om moedig en creatief ruimte, gericht op een duurzame vrede, te scheppen voor onderhandelingen.

9. Met hoop naar de toekomst kijken is ook gelijk aan het idee van een leven vol enthousiasme dat moet worden doorgegeven. Wij moeten helaas met droefheid vaststellen dat in zeer veel situaties dat perspectief ontbreekt. Het eerste gevolg is het *verlies van het verlangen om het leven door te geven*. Ten gevolge van het koortsachtige levensritme, de angst voor de toekomst, het gebrek aan garanties voor werk en adequate maatschappelijke bescherming, sociale modellen waarin het zoeken naar winst de agenda bepaalt in plaats van de zorg voor relaties, maakt men in verschillende landen een zorgwekkende *daling van het geboortecijfer* mee. Daarentegen "vormt" in andere contexten" de demografische groei als oorzaak zien in plaats van het extreme en selectieve consumentisme van enkelen, een manier om de problemen niet onder ogen te zien".⁵

Openstaan voor het leven met een verantwoord moederschap en vaderschap is het doel dat de Schepper in het hart en het lichaam van mannen en vrouwen heeft geschreven, een zending die de Heer aan de echtgenoten en hun liefde toevertrouwt. Het is dringend noodzakelijk dat wetgeving in de staten gepaard gaat met de overtuigde steun van de geloofsgemeenschappen en de hele burgergemeenschap in al haar geledingen, omdat *het verlangen van de jongeren nieuwe kinderen voort te brengen*, als vrucht van de vruchtbaarheid van hun liefde, aan iedere maatschappij een toekomst geeft en een kwestie van hoop is: het is afhankelijk van de hoop en brengt hoop voort.

De christelijke gemeenschap mag daarom voor niemand onderdoen in het ondersteunen van de noodzaak van *een maatschappelijk verbond voor de hoop*, dat inclusief en niet ideologisch is en werkt aan een toekomst, gekenmerkt door de glimlach van zeer veel kinderen die de intussen te veel lege wiegjes in veel gedeelten van de wereld vullen. Maar in werkelijkheid hebben allen er behoefte aan de levensvreugde weer terug te krijgen, omdat het menselijk wezen, geschapen naar

⁵ Franciscus, Encycliek, *Laudato si'* over de zorg voor het gemeenschappelijke huis, 24 mei 2015, nr. 50.

Gods beeld en gelijkenis (vgl. Gen. 1, 26), zich niet tevreden mag stellen met overleven en zich erdoorheen slaan, zich aanpassen aan het heden en zich laten bevredigen door alleen maar materiële werkelijkheden. Dat sluit op in individualisme en verwoest de hoop door een droefenis die zich nestelt in het hart en bitter en onverdraagzaam maakt.

10. In het Jubeljaar zullen wij geroepen zijn om tastbare tekenen van hoop te zijn voor zoveel broeders en zusters die in moeilijke omstandigheden leven. Ik denk aan de *gedetineerden*, die, verstoken van de vrijheid, iedere dag niet alleen de hardheid van het opgesloten zijn, maar ook de affectieve leegte, de opgelegde beperkingen en al te vaak het gebrek aan respect ervaren. Ik stel de regeringen voor dat zij in het Jubeljaar initiatieven op zich nemen die de hoop weer terugbrengen; vormen van amnestie of kwijtschelding die erop gericht zijn de mensen te helpen om het vertrouwen in zichzelf en de maatschappij weer terug te krijgen; trajecten van re-integratie in de maatschappij, met concrete inzet voor het naleven van de wetten.

Het is een oude oproep, die komt van het Woord van God en met heel zijn waardevolle wijsheid in het vragen om *daden* van goedertierenheid en bevrijding die het mogelijk maken om opnieuw te beginnen: “Dat vijftigste jaar moet een heilig jaar voor u zijn: dan moet ge in het land afkondigen dat alle bewoners hun slaven vrijlaten” (Lev. 25, 10). Wat door de Wet van Mozes is bepaald, wordt door de profeet Jesaja hernomen: “Hij heeft mij gezonden om de armen het blijde nieuws te brengen, om te verbinden wier hart gebroken is, om aan de gevangenen vrijlating te melden, en aan de geboeiden de terugkeer naar het licht; om een jaar van Gods genade te melden” (Jes. 61, 1-2). Het zijn de woorden die Jezus zich eigen heeft gemaakt aan het begin van zijn dienstwerk, wanneer Hij verklaart dat de vervulling van het “jaar van de genade van de Heer” in Hemzelf is (vgl. Luc. 4, 18-19). Laten in iedere hoek van de aarde de gelovigen, in het bijzonder de herders, zich tot vertolkers maken van die verzoeken en één stem vormen die moedig vraagt om waardige omstandigheden voor wie is opgesloten, respect voor de mensenrechten en vooral het afschaffen van de doodstraf, een maatregel die ingaat tegen het christelijk geloof en die iedere hoop op vergeving of vernieuwing vernietigt.⁶ Om de gedetineerden een concreet teken van nabijheid te geven wil ik zelf in een gevangenis een Heilige Deur openen, opdat het voor de gedetineerden een symbool is dat uitnodigt om naar de toekomst te kijken met hoop en met een vernieuwde inzet van leven.

11. Tekenen van hoop zullen gegeven moeten worden aan de *zieken* thuis en in de ziekenhuizen. Mogen zij troost vinden in de nabijheid van personen die hen bezoeken en in de genegenheid die zij ontvangen. De werken van barmhartigheid zijn ook werken van hoop, die in de harten gevoelens van dankbaarheid opwekken. En moge de dankbaarheid alle werkers in de gezondheid bereiken die in vaak moeilijke omstandigheden hun zending uitoefenen met dienstvaardige zorg voor zieke en de meest broze mensen.

Moge het niet ontbreken aan inclusieve aandacht voor allen die, doordat zij zich in bijzonder zware omstandigheden bevinden, de eigen zwakte ervaren, vooral als zij lijden aan ziektes of handicaps die hun persoonlijke autonomie zeer beperken. De

⁶ Vgl. *Catechismus van de Katholieke Kerk*, nr. 2267.

zorg voor hen is een loflied op de menselijke waardigheid, een lied van hoop dat de harmonieuze samenwerking van heel de maatschappij vereist.

12. Aan tekens van hoop hebben ook degenen behoefte die de hoop in zichzelf vertegenwoordigen: de *jongeren*. Zij zien helaas hun dromen vaak instorten. Wij mogen hen niet teleurstellen: op hun enthousiasme is de toekomst gebaseerd. Het is mooi te zien hoe zij energie uitstralen, bijvoorbeeld wanneer zij de mouwen opstropen en zich vrijwillig inzetten bij calamiteiten en situaties van maatschappelijke nood. Maar het is triest jongeren zonder hoop te zien; overigens, wanneer de toekomst onzeker is en niet toegankelijk voor dromen, wanneer de studie geen uitweg biedt en het gebrek aan werk of aan een stabiele betrekking de verlangens tot nul reduceren, is zwaarmoedigheid en verveling in het leven nu onvermijdelijk. De illusie van drugs, het gevaar van overtreding en het zoeken naar het vluchtige scheppen in hen meer dan in anderen verwarring, verbergen de schoonheid en de zin van het leven en laten hen afglijden in donkere afgronden en brengt hen ertoe zelfdestructief te handelen. Moge het Jubeljaar in de Kerk daarom voor hen een gelegenheid voor een nieuw elan zijn: laten wij met een hernieuwde passie de zorg op ons nemen voor kinderen, studenten, jonge stellen, de jonge generaties! Laten we jonge mensen nabij zijn, zij zijn de vreugde en de hoop van de Kerk en de wereld!

13. Het zal niet mogen ontbreken aan tekenen van hoop ten opzichte van de *migranten*, die hun land verlaten op zoek naar een beter leven voor zichzelf en hun families. Mogen hun verwachtingen niet tenietgedaan worden door vooroordelen en geslotenheid; moge gastvrijheid, die de armen wijd opent voor ieder naar zijn waardigheid, gepaard gaan met verantwoordelijkheid, opdat niemand het recht geweigerd wordt om een betere toekomst op te bouwen. Mogen voor de zovele *ballingen, vluchtelingen en asielzoekers*, die door internationale conflicten gedwongen zijn te vluchten voor oorlog, geweld en discriminatie, veiligheid en toegang tot werk en onderwijs, noodzakelijke instrumenten voor hun integratie in de nieuwe maatschappelijke context, gegarandeerd worden.

Moge de christelijke gemeenschap altijd bereid zijn het recht van de zwaksten te beschermen. Moge zij met edelmoedigheid de deuren wijd openzetten, opdat het niemand ooit ontbreekt aan de hoop op een beter leven. Moge in de harten het Woord van de Heer weerklinken, die in de grote parabel van het eindoordeel heeft gezegd: "Ik was vreemdeling en gij hebt Mij opgenomen", en "al wat gij gedaan hebt voor een dezer geringsten van mijn broeders hebt gij voor Mij gedaan" (Mat. 25, 35-40).

14. Tekenen van hoop verdienen de *ouderen*, die vaak eenzaamheid en een gevoel van in de steek gelaten worden ervaren. Het op waarde schatten van hun levenservaring, de wijsheid waarvan zij de dragers zijn en de bijdrage die zij kunnen bieden, is een verplichting voor de christelijke gemeenschap en de burgermaatschappij, die geroepen zijn samen te werken aan een bondgenootschap tussen de generaties.

Een bijzondere gedachte wijd ik aan de *grootvaders en de grootmoeders*, die het doorgeven van het geloof en de levenswijsheid aan de jongere generaties vertegenwoordigen. Mogen zij ondersteund worden door de dankbaarheid van de

kinderen en de liefde van de kleinkinderen, die in hun wortels, begrip en bemoediging vinden.

15. Ik vraag bedroefd om hoop voor de miljarden *armen* die het vaak ontbreekt aan het noodzakelijke om te leven. Door de opeenvolging van steeds nieuwe golven van verarming is er het gevaar van gewenning en berusting. Maar wij mogen de blik niet afwenden van zulke dramatische situaties die wij intussen overal, niet alleen in bepaalde streken van de wereld tegenkomen. Wij komen iedere dag arme of verarmde personen tegen en soms kunnen het onze burens zijn. Vaak hebben zij geen woning, noch genoeg voedsel voor een dag. Zij lijden onder de uitsluiting en de onverschilligheid van zovelen. Het is schandalig dat in een wereld die zo rijk is aan enorme middelen die grotendeels bestemd zijn voor de bewapening, de armen “het merendeel [...] miljarden mensen zijn. Zij zijn vandaag onderwerp in het internationale politieke en economische debat, maar meestal lijkt het of hun problemen als aanhangsel naar voren worden gebracht, als een kwestie die bijna als verplicht of in de marge wordt toegevoegd, als men ze al niet beschouwt als puur bijkomstige schade. Als het concreet wordt, komen zij op de laatste plaats”.⁷ Laten wij dit niet vergeten: de armen zijn bijna altijd slachtoffers, geen schulden.

Oproepen voor de hoop

16. Het oude woord van de profeten herhalend, herinnert het Jubeljaar eraan dat de *goederen van de aarde* niet bestemd zijn voor weinig bevoorrechten, maar voor allen. Het is noodzakelijk dat allen die rijkdommen bezitten, zich edelmoedig betonen door de broeders en zusters in nood te herkennen. Ik denk in het bijzonder aan hen die het ontbreekt aan water en voedsel: honger is een schandalige plaag in het lichaam van onze mensheid en nodigt allen uit om het geweten wakker te schudden. Ik hernieuw mijn oproep dat “wij met het geld dat gebruikt wordt voor wapens en andere militaire uitgaven een wereldfonds vormen om uiteindelijk de honger uit te bannen en bij te dragen aan de ontwikkeling van de armste landen, zodat hun bewoners niet hun toevlucht nemen tot gewelddadige of bedrieglijke oplossingen of gedwongen worden hun land te verlaten om een waardiger leven te leiden”.⁸

In het licht van het Jubeljaar wil ik nog een andere bedroefde uitnodiging doen: die is bestemd voor de meest welvarende naties, opdat zij de ernst erkennen voor zoveel genomen beslissingen en *de schulden* van landen die ze nooit zouden kunnen terugbetalen, kwijtschelden. Meer dan een kwestie van grootmoedigheid, is het een kwestie van gerechtigheid, die tegenwoordig nog verergerd wordt door een nieuwe vorm van onbillijkheid, waarvan wij ons bewust zijn geworden: “Er is immers een “ecologische schuld”, vooral tussen Noord en Zuid, die verband houdt met commerciële onevenwichtigheid met gevolgen op ecologisch gebied en met het onevenredig gebruik van de natuurlijke hulpbronnen door enkele landen in de loop van de geschiedenis”.⁹ Zoals de Heilige Schrift zegt, behoort de aarde aan God en aan allen toe en wonen wij er als “vreemdelingen en gasten” (Lev. 25, 23). Als wij in de wereld werkelijk de weg van de vrede willen bereiden, laten wij ons er dan voor inzetten de diepste oorzaken van de ongerechtigheden te verhelpen, onterechte en niet in te lossen schulden kwijt te schelden, laten wij de hongerigen verzadigen.

⁷ Franciscus, *Laudato si'*, cit., nr. 49.

⁸ Franciscus, encycliek *Fratelli tutti* over broederschap en sociale vriendschap, 3 oktober 2020, nr. 262.

⁹ Francesco, *Laudato si'*, cit., nr. 51.

17. In het komende Jubeljaar valt ook een voor alle christenen zeer veelbetekenende herdenking. Het zal immers *1700 jaar na de viering van het eerste grote Oecumenisch Concilie van Nicea* zijn. Het is goed eraan te herinneren dat vanaf de tijden van de apostelen de herders bij verschillende gelegenheden in vergadering bijeenkwamen om leerstellige thema's en disciplinaire kwesties te behandelen. In de eerste eeuwen van het geloof vermenigvuldigden zich zowel in het christelijke Oosten als in het christelijke Westen de synoden en lieten hiermee zien hoe belangrijk het was om de eenheid van het Volk van God en de trouwe verkondiging van het evangelie te bewaren. Het Jubeljaar zal een belangrijke gelegenheid kunnen zijn om aan deze synodale vorm concrete invulling te geven, die de christengemeenschap vandaag voelt als noodzakelijker om beter te kunnen beantwoorden aan de noodzaak van evangelisatie: alle gedoopten zijn, ieder met zijn charisma en dienstwerk, medeverantwoordelijk, opdat veel tekenen van hoop getuigen van de tegenwoordigheid van God in de wereld.

Het Concilie van Nicea had de taak de eenheid te bewaren, die ernstig werd bedreigd door het ontkennen van de goddelijkheid van Jezus Christus en Zijn wezensgelijkheid met de Vader. Er waren ongeveer driehonderd bisschoppen, die op 20 mei 325, bijeengeroepen op instigatie van keizer Constantinus II, bijeenkwamen in het keizerlijk paleis. Na verschillende debatten herkenden allen met de genade van de Geest elkaar in de geloofsbelijdenis die wij ook vandaag nog belijden in de zondagse eucharistieviering. De concilievaders wilden die belijdenis voor de eerste keer beginnen met het gebruik van de uitdrukking "Wij geloven",¹⁰ als getuigenis dat in dat "Wij" alle Kerken met elkaar in gemeenschap waren en alle christenen hetzelfde geloof beleden.

Het Concilie van Nicea is een mijlpaal in de geschiedenis van de Kerk. De verjaardag ervan nodigt de christenen uit om zich verenigen in lofprijzing van en dankzegging aan de Heilige Drie-eenheid en in het bijzonder aan Jezus Christus, de Zoon van God, "één in wezen met de Vader",¹¹ die ons dat mysterie van liefde heeft geopenbaard. Maar Nicea vertegenwoordigt ook een uitnodiging aan alle Kerken en kerkgemeenschappen om voort te gaan op de weg naar een zichtbare eenheid, niet moe te worden passende vormen te vinden om samen ten volle te beantwoorden aan het gebed van Jezus: "Opdat zij allen één mogen zijn, zoals Gij, Vader, in Mij en Ik in U: dat ook zij in Ons mogen zijn, opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt" (Joh. 17, 21).

Op het Concilie van Nicaea ging het ook over de datering van Pasen. Wat dit betreft, zijn er vandaag nog verschillende standpunten die verhinderen de fundamentele gebeurtenis van het geloof op dezelfde dag te vieren. Door een providentiële omstandigheid zal dit juist in het jaar 2025 wel gebeuren. Moge dit een beroep doen op alle christenen van Oost en West om een beslissende stap te zetten naar een eenheid omtrent een gemeenschappelijke datum voor Pasen. Velen hebben, en het is goed hieraan te herinneren, geen kennis meer van de discussies uit het verleden en begrijpen niet hoe er in dezen onenigheden kunnen bestaan.

¹⁰ *Geloofsbelijdenis van Nicaea*: H. Denzinger - A. Schönmetzer, *Enchiridion Symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*, nr. 125.

¹¹ *Ibid.*

Verankerd in de hoop

18. De hoop vormt samen met het geloof en de liefde het drieluik van de “theologische deugden”, die de essentie van het christelijk leven tot uitdrukking brengen (vgl. 1 Kor. 13, 13; 1 Tess. 1, 3). In hun onverbreekelijke dynamiek is de hoop de deugd die om zo te zeggen de oriëntatie inprent, de richting en het doel van een gelovig bestaan wijst. Daarom nodigt de apostel Paulus ertoe uit: “Laat de hoop u blij maken, houdt stand in de verdrukking, volhardt in het gebed” (Rom. 12, 12). Ja, wij hebben er behoefte aan om “over te vloeien van hoop” (vgl. Rom. 15, 13) om op een geloofwaardige en aantrekkelijke wijze te getuigen van het geloof en de liefde die wij in het hart dragen; opdat het geloof vreugdevol, de liefde enthousiast is; opdat ieder in staat is om door een glimlach, een gebaar van liefde, een broederlijke blik, een oprecht luisterend oor, een belangeloze dienst, wetend dat dat in de Geest van Jezus voor de ontvanger, een vruchtbaar zaad van hoop kan worden. Maar wat is het fundament van ons hopen? Om dat te begrijpen is het goed om stil te staan bij de redenen van onze hoop (vgl. 1 Petr. 3, 15).

19. “Ik geloof in het eeuwige leven”:¹² zo belijdt ons geloof en de christelijke hoop vindt in deze woorden een fundamentele spil. Immers, zij “is de goddelijke deugd waardoor wij naar [...] het eeuwig leven verlangen als naar ons geluk”.¹³ Het Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie zegt: “Bij het ontbreken van een goddelijk fundament en van de hoop op het eeuwig leven lijdt de waardigheid van de mens ernstige schade, zoals tegenwoordig vaak valt te constateren, en de raadselen van leven en dood, van schuld en pijn blijven zonder oplossing, zodat de mensen niet zelden tot wanhoop vervallen”.¹⁴ Wij hebben daarentegen krachtens de hoop waarin wij gered zijn, de zekerheid, wanneer wij naar de tijd kijken die voorbijgaat, dat de geschiedenis van de mensheid en die van ieder van ons niet naar een blind punt of een donkere afgrond gaan, maar gericht zijn op de ontmoeting met de Heer van de heerlijkheid. Laten wij dus leven in de verwachting van zijn terugkeer en in de hoop voor altijd in Hem te leven: laten wij in deze geest de bewogen smeekbede van de eerste christenen doen, waarmee de Heilige Schrift eindigt: “Kom, Heer Jezus!” (Apok. 20, 20).

20. De gestorven en verrezen Jezus is het hart van ons geloof. De heilige Paulus geeft ons, wanneer hij in weinig woorden dit uitspreekt, daarbij slechts vier werkwoorden gebruikend, de “kern” van onze hoop door: “In de eerste plaats dan heb ik u overgeleverd wat ik ook zelf als overlevering heb ontvangen, namelijk dat Christus gestorven is voor onze zonden volgens de Schriften, en dat Hij begraven is, en dat Hij is opgestaan op de derde dag volgens de Schriften, en dat Hij is verschenen aan Kefas en daarna aan de Twaalf” (1 Kor. 15, 3-5). Christus *is gestorven, begraven, opgestaan, verschenen*. Voor ons is Hij door het drama van de dood heen gegaan. De liefde van de Vader heeft hem opgewekt in de kracht van de Geest en zijn menselijkheid werd de eerste vrucht van de eeuwigheid voor ons heil. De christelijke hoop bestaat nu juist hierin: ten overstaan van de dood, waar alles lijkt te eindigen, krijgt men de zekerheid dat dankzij Christus, dankzij zijn genade die ons in het doopsel is meegedeeld, “het leven niet van ons wordt afgenomen, maar nieuw

¹² *Geloofsbelijdenis van Nicea*: H. Denziger - A. Schönmetzer, *Enchiridion Symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*, nr. 30.

¹³ *Catechismus van de Katholieke Kerk*, nr. 1817.

¹⁴ Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, *Gaudium et spes*, cit., nr. 21.

gemaakt wordt voor eeuwig”.¹⁵ Immers, in het doopsel samen met Christus begraven, ontvangen wij in Hem, die verrezen is, de gave van een nieuw leven, dat de muur van de dood omverhaalt door van de dood een doorgang naar de eeuwigheid te maken.

En als ten overstaan van de *dood*, een smartelijke scheiding die dwingt de meest dierbaren achter te laten, geen enkele retoriek volstaat, zal het Jubeljaar ons de gelegenheid bieden met immense dankbaarheid de gave van het nieuwe leven opnieuw te ontdekken dat wij in het doopsel hebben ontvangen, en dat in staat is het drama van de dood te veranderen. Het is veelbetekenend in de context van het Jubeljaar opnieuw te denken aan hoe dat mysterie vanaf de eerste eeuwen van het geloof verstaan is. Lange tijd hebben de christenen bijvoorbeeld de doopvont achthoekig gebouwd en wij kunnen vandaag nog de vele oude doopkapellen bewonderen die die vorm behouden, zoals in Rome bij de Sint-Jan van Lateranen. Zij wijst erop dat in de doopvont ‘de achtste dag’, namelijk de dag van de verrijzenis, de dag die het gewone ritme, getekend door het aflopen van de week, overstijgt en zo de cyclus van de tijd opent voor de dimensie van de eeuwigheid, voor het leven dat voor eeuwig duurt: dat is het einddoel van onze aardse pelgrimstocht” (vgl. Rom. 6, 22).

Het meest overtuigende getuigenis van die hoop wordt ons geboden door de *martelaren*, die, hecht in het geloof in de verrezen Christus, hebben afgezien van het leven zelf hierbeneden om hun Heer maar niet te verraden. Zij zijn in iedere tijd aanwezig en zij zijn talrijk, misschien meer dan ooit in onze dagen, als belijders van het leven dat geen einde kent. Wij moeten hun getuigenis koesteren om onze hoop vruchtbaar te maken.

Deze martelaren, die behoren tot de verschillende christelijke tradities, zijn ook zaden van eenheid, omdat zij de oecumene van het bloed tot uitdrukking brengen. Daarom is het mijn vurig verlangen dat het gedurende het Jubeljaar niet ontbreekt aan een oecumenische viering om de rijkdom van het getuigenis van deze martelaren duidelijk te maken.

¹⁵ Romeins Missaal, *Prefatie I van de overledenen* .

21. Wat zal er dus van ons worden na de dood? Met Jezus is er aan de andere kant van deze drempel het eeuwig leven, dat bestaat in de volle gemeenschap met God, in het aanschouwen van en de deelname aan Zijn oneindige liefde. Wat wij nu beleven in de hoop, zullen wij dan in werkelijkheid zien. De heilige Augustinus schreef wat dit betreft: “Wanneer ik mij met U verenigd zal hebben, zal er voor mij nergens smart en moeite zijn en zal mijn leven, geheel vervuld van U, een waar leven zijn”.¹⁶ Wat zal dan die volheid in gemeenschap kenmerken? Het gelukkig zijn. *Het geluk* is de roeping van het menselijk wezen, een doel dat voor iedereen geldt.

Maar wat is het geluk? Welk geluk verwachten en verlangen wij? Het is geen voorbijgaande vreugde, een vluchtige voldoening die, wanneer ze eenmaal bereikt is, nog altijd en steeds meer vraagt in een spiraal van begerigheid waarin het menselijk hart nooit verzadigd, maar steeds leger is. Wij hebben behoefte aan een geluk dat definitief wordt vervuld in hetgeen ons verwezenlijkt, ofwel in de liefde, zodat men nu al kan zeggen: “Ik word bemind, dus ik besta; en ik zal voor eeuwig bestaan in de Liefde die niet teleurstelt en waarvan niets en niemand mij ooit zal kunnen scheiden”. Herinneren wij ons nog eens de woorden van de apostel: “Ik ben ervan overtuigd, dat noch de dood noch het leven, noch engelen noch boze geesten, noch wat is noch wat zijn zal, en geen macht in den hoge of in den diepte, noch enig wezen in het heelal ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, die is in Christus onze heer” (Rom. 8, 38-39).

22. Een andere werkelijkheid, verbonden met het eeuwig leven, is *het oordeel van God*, zowel aan het einde van ons aardse bestaan als aan het einde der tijden. De kunst heeft vaak geprobeerd dit uit te beelden - denken wij aan het meesterwerk van Michelangelo in de Sixtijnse Kapel - vanuit de theologische opvatting van die tijd en door een gevoel van vrees over te brengen. Als het juist is om ons met een groot bewustzijn en met grote ernst voor te bereiden op het moment waarin we ons bestaan overzien, dan is het tegelijkertijd noodzakelijk dit altijd te doen vanuit het perspectief van de hoop, de theologale deugd die het leven ondersteunt en het mogelijk maakt niet tot angst te vervallen. Het oordeel van God, die liefde is (vgl. Joh. 4, 8.16) zal zich alleen maar kunnen baseren op de liefde, in het bijzonder op hetgeen wij zo goed mogelijk in praktijk hebben gebracht ten opzichte van de meest behoeftigen, in wie Christus, de Rechter zelf, tegenwoordig is (vgl. Mat. 25, 31-46). Daarom betreft het een oordeel dat anders is dan dat van mensen en aardse rechtbanken; het moet verstaan worden als een relatie van waarheid met God-liefde en met zichzelf binnen het onpeilbare mysterie van de goddelijke barmhartigheid. De Heilige Schrift zegt hierover: “Gij hebt uw volk geleerd, dat de rechtvaardige menslievend moet zijn en hebt uw zonen goede hoop gegeven, dat Gij, waar gezondigd is, gelegenheid tot inkeer geeft [...] en als wij geoordeeld worden, op uw barmhartigheid mogen hopen” (Wijsh. 12, 19.22). Zoals Benedictus XVI schreef, “op het ogenblik van het oordeel ervaren en ontvangen wij de overmacht van zijn liefde over al het kwaad in de wereld en in ons. De pijn van de liefde wordt onze redding en onze vreugde”.¹⁷

¹⁶ Augustinus, *Belijdenissen*, X, 28.

¹⁷ Benedictus XVI, encycliek *Spe salvi*, 30 november 2007, nr. 47.

Het oordeel betreft derhalve het heil waarop wij hopen en dat Jezus met zijn dood en verrijzenis voor ons heeft verkregen. Daarom is het gericht op het openstellen voor de definitieve ontmoeting met Hem. En daar men in de context kan denken dat het bedreven kwaad verborgen blijft, moet het *gelouterd* worden om voor ons de definitieve overgang naar de liefde van God mogelijk te maken. In die zin begrijpt men de noodzaak te bidden voor al degenen die hun aardse weg hebben beëindigd, de solidariteit in de voorbede, die de eigen doeltreffendheid vindt in de gemeenschap van de heiligen, in de gemeenschappelijke band die ons verenigt in Christus, de eerstgeborene van de schepping. Zo is de aflaat van het Jubeljaar krachtens het gebed op een bijzondere wijze bestemd voor al degenen die ons zijn voorgedaan, opdat zij volledige barmhartigheid verkrijgen.

23. De *aflaat* maakt het immers mogelijk te ontdekken hoe onbeperkt de barmhartigheid van God is. Het is niet toevallig dat in de oudheid de term “barmhartigheid” uitwisselbaar is met “aflaat (kwijtschelden)”, juist omdat het de volheid van de vergiffenis van God, die geen grenzen kent, tot uitdrukking wil brengen.

Het *sacrament van boete en verzoening* verzekert ons ervan dat God onze zonden uitwist. Hier keren de woorden van de psalm met hun kracht aan troost terug: “Hij is het die u uw schulden vergeeft, die u geneest van uw kwalen. Hij is het die u van de ondergang redt, die u omringt met Zijn gunst en erbarmen. [...] De Heer is barmhartig en welgezend, lankmoedig en goedertieren. [...] Hij handelt met ons niet zoals wij verdienen, vergeldt ons niet onze schuld. Zo wijd als de hemel de aarde omspant, zo alomvattend is Zijn erbarmen. Zo ver als de afstand van oost tot west, zo ver verdrijft Hij van ons de zonde” (Ps. 103, 3-4.8.10-12). De sacramentele verzoening is niet alleen een goede geestelijke gelegenheid, maar is een definitieve, wezenlijke en onontbeerlijke stap voor de weg van het geloof van ieder. Daar laten wij de Heer onze zonden tenietdoen, ons hart genezen, ons weer oprichten en ons omarmen, ons Zijn teder en medelijdend gelaat doen aanschouwen. Er is immers geen betere manier om God te leren kennen dan ons met Hem laten verzoenen (vgl. 2 Kor. 5, 20) en Zijn vergeving te smaken. Laten wij dus niet afzien van de biecht, maar laten wij opnieuw de schoonheid van het sacrament van de genezing en de vreugde, de schoonheid van de vergeving van de zonden ontdekken!

Zoals wij uit eigen ervaring weten, “laat” de zonde echter “een spoor” na, brengt gevolgen met zich mee: niet alleen uiterlijke, als gevolgen van het bedreven kwaad, maar ook innerlijke, in zoverre “elke zonde, ook een dagelijkse, ongezonde gehechtheid aan de schepselen met zich mee brengt. Deze gehechtheid heeft een loutering nodig, hetzij hier op aarde, hetzij na de dood in de toestand die vagevuur genoemd wordt”¹⁸ Derhalve blijven er in ons zwakke en door het kwaad aangetrokken menszijn “resten van de zonde”. Zij worden verwijderd door de aflaat, altijd door de genade van Christus, die, zoals de heilige Paulus VI schreef, “onze aflaat” is.¹⁹ De

¹⁸ *Catechismus van de Katholieke Kerk*, nr. 1472.

¹⁹ Paulus VI, apostolische brief *Apostolorum limina*, 23 mei 1974, II.

Apostolische Penitentiaria zal de bepalingen uitvaardigen om de aflaat van het Jubeljaar te verkrijgen en deze praktijk effectief te maken.

Die ervaring, vol van vergeving, kan alleen maar het hart en de geest openen voor *vergeven*. Vergeven verandert het verleden niet, kan hetgeen gebeurd is, niet veranderen; vergeving kan het echter wel mogelijk maken de toekomst te veranderen en op een andere manier te leven, zonder rancune, wrok en wraak. Een toekomst die verlicht is door vergeving, maakt het mogelijk het verleden te lezen met andere, rustigere, hoewel nog met tranen doorlopen ogen.

In het afgelopen Bijzondere Jubeljaar heb ik de *Missionarissen van de Barmhartigheid* aangesteld, die een belangrijke zending blijven vervullen. Mogen zij ook gedurende het komende Jubeljaar hun dienstwerk blijven uitoefenen door de hoop te herstellen en vergiffenis te schenken telkens als een zondaar zich met een open hart en een berouwvol gemoed tot hen wendt. Mogen zij instrumenten van verzoening blijven en naar de toekomst helpen kijken met de hoop van het hart, die voortkomt uit de barmhartigheid van de Vader. Ik wens dat de bisschoppen gebruik kunnen maken van hun kostbaar dienstwerk door vooral hen daarheen te sturen waar de hoop zwaar op de proef wordt gesteld, zoals in gevangenissen, in ziekenhuizen en daar waar de waardigheid van de mens met voeten wordt getreden, in de meest behoeftige omstandigheden en in situaties van het grootste verval, opdat niemand verstoken is van de mogelijkheid om de vergeving en de barmhartigheid van God te ontvangen.

24. De hoop vindt in de *Moeder van God* de hoogste getuige. In haar zien wij hoe de hoop geen dwaas optimisme is, maar een genadegave in de realiteit van het leven. Zoals elke moeder dacht zij aan Zijn toekomst, telkens als zij naar haar Zoon keek, en in haar hart bleven zeker de woorden gegrift die Simon tot haar in de tempel gericht had: "Zie, dit Kind is bestemd tot val of opstanding van velen in Israël, tot een teken dat weersproken wordt, opdat de gezindheid van vele harten openbaar moge worden; en uw eigen ziel zal door een zwaard worden doorboord" (Luc. 2, 34-35). En terwijl zij aan de voet van het kruis de onschuldige Jezus zag lijden en sterven, herhaalde zij, hoewel zij een verscheurende pijn leed, haar "ja" zonder de hoop op en het vertrouwen in de Heer te verliezen. Zo werkte zij voor ons mee aan de vervulling van hetgeen haar Zoon had gezegd, toen Hij verkondigde dat Hij "veel zou moeten lijden en door de oudsten, de hogepriesters en de schriftgeleerden verworpen zou worden en ter dood gebracht, maar drie dagen later verrijzen" (Marc. 8, 31) en in de kwelling van die pijn, uit liefde aangeboden, werd zij onze Moeder, Moeder van de hoop. Het is niet toevallig dat de volksvroomheid de Heilige Maagd blijft aanroepen als *Sterre der Zee*, een uitdrukkingvolle titel van de zekere hoop dat in de stormachtige gebeurtenissen van het leven de Moeder Gods ons te hulp komt, ons ondersteunt en ons uitnodigt vertrouwen te hebben en te blijven hopen.

Wat dit betreft, wil ik er graag aan herinneren dat het heiligdom van Onze-Lieve-Vrouw van Guadalupe in Mexico-stad zich erop voorbereidt om in 2031 de vijfhonderdste verjaardag van de verschijning van de Maagd te vieren. Door middel van de jonge Juan Diego deed de Moeder van God een revolutionaire boodschap van

hoop tot ons komen, die zij ook vandaag herhaalt tot alle pelgrims en gelovigen: Ben ik die jouw moeder ben, soms niet hier?".²⁰ Een dergelijke boodschap wordt in de harten geprent in de zovele, over de wereld verspreide Mariaheiligdommen, de bestemming van talrijke pelgrims, die aan de Moeder van God zorgen, verdriet en verwachtingen toevertrouwen. Mogen in dit Jubeljaar de heiligdommen een plaats zijn van gastvrijheid en een bevoorrechte ruimte om hoop voort te brengen. Ik nodig alle pelgrims die naar Rome zullen komen uit een gebedsstop te maken in de Mariaheiligdommen van de stad om de Maagd Maria te vereren en haar bescherming aan te roepen. Ik vertrouw erop dat allen, vooral zij die lijden en zwaar beproefd worden, de nabijheid zullen kunnen ervaren van de liefste van de moeders, die nooit haar kinderen in de steek laat, zij die voor het heilig Volk van God "teken van vaste hoop en vertroosting"²¹ is.

25. Laten wij op weg naar het Jubeljaar terugkeren naar de Heilige Schrift en deze woorden horen die tot ons zijn gericht: "Ons, vluchtelingen sporen ze krachtig aan ons vast te klampen aan de hoop op het heil. De hoop is het veilige en vaste anker van onze ziel. Zij dringt door binnen het heiligdom, waar Jezus voor ons als voorloper is binnengegaan" (Hebr. 6, 18-20). Het is een krachtige uitnodiging nooit de hoop te verliezen die ons is geschonken, deze stevig vast te houden, een toevlucht vindend in God.

Het beeld van het anker is illustratief om de stabiliteit en de zekerheid te begrijpen die wij te midden van de roerige wateren van het leven bezitten, als wij ons toevertrouwen aan de Heer Jezus. De stormen zullen nooit de overhand kunnen krijgen, omdat wij verankerd zijn in de hoop van de genade, die in staat is ons in Christus te doen leven en zonde, angst en dood te overwinnen. Deze hoop, die veel groter is dan alle bevredigingen van iedere dag en de verbeteringen van levensomstandigheden, doet ons uitstijgen boven de beproevingen en spoort ons aan door te gaan zonder de grootheid van het doel uit het oog te verliezen waartoe wij geroepen zijn: de hemel.

Het komende Jubeljaar zal dus een Heilig Jaar zijn dat gekenmerkt wordt door de hoop die nooit ondergaat: die in God. Moge het ons ook helpen om het noodzakelijke vertrouwen te hervinden in de Kerk, evenals in de maatschappij, in de intermenselijke relaties, in de internationale betrekkingen, in het bevorderen van de waardigheid van ieder mens en in het respect voor de schepping. Moge het gelovige getuigenis in de wereld het zuurdeeg zijn van een echte hoop, de verkondiging van nieuwe hemelen en een nieuwe aarde (vgl. 2 Petr. 3, 13), waar wij leven in gerechtigheid en eensgezindheid onder de volken, wachtend op de vervulling van de belofte van de Heer.

Laten wij vanaf nu ons laten aantrekken door de hoop en laten wij het mogelijk maken dat door ons de hoop aanstekelijk wordt voor allen die ernaar verlangen. Moge ons leven tot anderen kunnen zeggen: "Zie uit naar de Heer en houd dapper stand, wees

²⁰ *Nican Mopohua*, nr. 119.

²¹ Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, dogmatische constitutie *Lumen gentium*, nr. 68.

moedig van hart en vertrouwen op de Heer” (Ps. 27, 14). Moge de kracht van de hoop ons heden vervullen in de vertrouwvolle verwachting van de terugkeer van de Heer Jezus Christus, die alle lof en de heerlijkheid, nu en voor de toekomstige eeuwen, toekomt.

Gegeven te Rome bij Sint-Jan van Lateranen, 9 mei, Hoogfeest van de Hemelvaart van onze Heer Jezus Christus, 2024, het twaalfde jaar van mijn pontificaat.

FRANCISCUS

*Vertaling: drs. H.M.G. Kretzers
Redactie: mgr. drs. H.W. Woorts
Eindredactie: A. Kruse, MA
Copyright: Libreria Editrice Vaticana/SRKK*